

ΣΧΕΔΙΑΖΟΝΤΑΣ ΜΙΑ ΜΟΥΣΕΙΟΣΚΕΥΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Εθνικό Μετσόβειο Πολυτεχνείο, 1996

Πριν από μερικά χρόνια, σ' ένα έντυπο του Τμήματος Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων της Ακρόπολης, είδα δύο εικόνες που μου κέντρισαν το ενδιαφέρον. Πρόκειται για εκείνες που δείχνουν τη μουσειοσκευή με το εποπτικό υλικό για την Ακρόπολη.

Εγώ είμαι ένας αρχιτέκτονας, κάποιος δηλαδή μαθημένος να στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό σε οπτικά ερεθίσματα, σε αυτό που λέμε "στην εικόνα". Κοιτάζοντας τις δύο αυτές φωτογραφίες στο φυλλάδιο, αυτόματα σχεδόν σκέφτηκα πως κάτι τέτοιο θα είχε μεγάλο ενδιαφέρον να το δοκιμάσω πώς εργάζεται στη δική μου τάξη. Αυτό που με ενδιέφερε περισσότερο δεν ήταν να χρησιμοποιήσω κάτι έτοιμο και να παίξω με αυτό, άλλα να φτιάξω κάτι δικό μου που να μπορεί να προσφερθεί σε μια τέτοια συσκευασία. Για να το εξηγήσω καλύτερα, με ενδιέφερε να δώσω σαν άσκηση στην τάξη μου να φτιάξουν, να επινοήσουν μια τέτοια "βαλίτσα" και όχι να την πάρουν έτοιμη από κάπου και να δουλέψουν με τα υλικά που ήδη βρίσκονταν στο εσωτερικό της. Θεώρησα ότι κάτι τέτοιο θα ταίριαζε περισσότερο με το ότι είχα να κάνω με κάπως μεγαλύτερα παιδιά σε ηλικία.

Στο μάθημά μου στο Πολυτεχνείο ασχολούμαστε με την πόλη και ιδιαίτερα με το κέντρο της Αθήνας. Έτσι, ενθάρρυνα τα παιδιά να βγουν μέσα στην πόλη και να καταγράψουν εκείνα τα στοιχεία που θεωρούν χρήσιμα και βασικά για την κατανόησή της, που να δίνουν την απαραίτητη πληροφόρηση για το παρόν και το παρελθόν της αλλά ταυτόχρονα και να μεταδίδουν και τις προσωπικές απόψεις τους επάνω στο θέμα.

Με αυτή λοιπόν τη λογική τους έδειξα σε προβολές τις δύο γνωστές μας εικόνες, τους εξήγησα για ποιο πράγμα πρόκειται πολύ σύντομα και σε συνέχεια τους έδωσα τις δικές μου οδηγίες για την άσκηση. Αυτές ήταν:

- α) Η βαλίτσα θα είχε καθορισμένες διαστάσεις, αλλά θα μπορούσε να κατασκευαστεί με όποιο τρόπο ή υλικό ήθελαν.
- β) Η βαλίτσα αυτή θα έπρεπε να έχει χερούλι και να μεταφέρεται γεμάτη με υλικό, άρα να είναι έτσι φτιαγμένη ώστε να αντέχει το βάρος του περιεχομένου της.
- γ) Το περιεχόμενο της βαλίτσας θα έπρεπε να το αποφασίσουν μόνοι τους, επιλέγοντας ανάμεσα στα αναρίθμητα ερεθίσματα που προσφέρει η σημερινή πόλη, εκείνα που θεωρούν πιο ουσιαστικά.
- δ) Το περιεχόμενο της βαλίτσας θα μπορούσε να είναι διπλωμένο, τυλιγμένο ή με όποιον τρόπο ήθελαν συσκευασμένο.
- ε) Όταν θα άνοιγε κάποιος τη βαλίτσα, έπρεπε να μπορεί να βγάλει τα περιεχόμενά της σταδιακά και να τα μελετήσει ώστε έτσι να αποκτήσει την απαραίτητη γνώση για το κέντρο της πόλης.

στ) Κάθε ομάδα θα παρουσίαζε τη βαλίτσα της μπροστά στην τάξη, όπως άλλωστε γίνεται με κάθε θέμα ή άσκηση που εκπονούν.

Οι παραπάνω τεχνικές οδηγίες συνοδεύτηκαν από την ενθάρρυνση να δουν την άσκηση σαν ένα παιχνίδι, όπου θα μετρούσε η επινοητικότητα της κάθε ομάδας, η έξυπνη συσκευασία που θα έκαναν και ο τρόπος με τον οποίο θα περνούσαν το μήνυμα προς τα έξω.

Το συμπέρασμα είναι ότι υπήρξε φυσικά μεγάλη ποικιλία και αρκετά αναπάντεχες κατευθύνσεις. Αν και θα περίμενε κανείς ιδιομορφίες μόνο στη συσκευασία ή στον τρόπο αντιμετώπισης της πόλης, εδώ είχαμε πολλούς τρόπους σύλληψης της έννοιας της βαλίτσας, της έννοιας του πώς συντίθεται το περιεχόμενό της. Με αυτό θέλω να πω ότι τι είναι κρυφό και τι φανερό, πώς η ίδια η βαλίτσα σε προετοιμάζει για το τι θα βρεις ανοίγοντάς την, με ποιο τρόπο μυσίσει στο περιεχόμενο και τι σημαίνει "πληροφόρηση" ή "γνώση" ήταν πράγματα που βγήκαν στο φως αρκετά έντονα. Επίσης ενδιαφέρον είχε ότι τα παιδιά έψαξαν να βρουν μια δική τους γλώσσα έκφρασης, λιγότερο ή περισσότερο αφαιρετική, ανάλογα με το τι ήθελαν να δείξουν.

Διδακτικά όμως ήταν και τα λάθη που έγιναν. Κάποιες βαλίτσες δεν ήταν αρκετά ανθεκτικές και κατέρρευσαν μόλις πήγαν να τις ανοίξουν. Άλλες πάλι δεν έκλειναν αφού είχαν ανοίξει. Εκεί μας δόθηκε η ευκαιρία να γελάσουμε όλοι μαζί –άλλωστε ήταν μόλις ένα παιχνίδι. Ακόμα πιο διασκεδαστική ήταν η έλλειψη φαντασίας που έδειξαν μερικοί όταν προτίμησαν να χρησιμοποιήσουν μια έτοιμη βαλίτσα του εμπορίου. Όπως ήταν επίσης αναμενόμενο, μερικές ομάδες έκαναν λάθος υπολογισμό στο διαθέσιμο χρόνο που είχαν, οπότε έδωσαν δυσανάλογα μεγάλο χρόνο στην κατασκευή της βαλίτσας και δεν τους έμεινε χρόνος για το περιεχόμενο. Αυτό το διαπίστωσαν μόνο όταν τελείωσαν τη δουλειά, και εκεί μας δόθηκε η ευκαιρία να μιλήσουμε μεταφορικά για τη φροντίδα της μορφής και τη σημασία του περιεχομένου σε κάθε δημιουργημά.

Τελειώνοντας θα έλεγα πως ενώ στη αρχή, όταν ανακοίνωσα τις προθέσεις μου στην τάξη, εισέπραξα αρκετά απορημένα βλέμματα και μια διάχυτη αμηχανία από κάτω, στο τέλος κάπου τους κέρδισε η αίσθηση του παιχνιδιού –αν θέλετε η πρόκληση του ασυνήθιστου.

Δ. Φιλιππίδης

